

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

**Problematika vydávání zemědělského majetku církvím
v Ústeckém kraji**

Jiří Pavliš DiS.

© 2016 ČZU v Praze

1 Souhrn

Téma této práce je zvoleno pro aktuálnost a tlak veřejnosti na zpracovávanou problematiku. Povinné ani oprávněné osoby neměly mnoho času po přijetí zákona č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi na přípravu aplikace tohoto zákona do praxe, při které docházelo k nejasnostem při výkladu právní úpravy. Proto je zvolen cíl této práce v identifikaci hlavních problémů, které vznikly při použití tohoto zákona a doporučení k jejich odstranění či zmírnění. Jako vhodné se ukázalo použití kvalitativní výzkumné metody – rozhovory s odbornou veřejností a přímé pozorování. Praktická část popisuje nejčastější problémy ze zkoumané oblasti, které byly zjištěny při přímém pozorování a z rozhovorů. Na základě zjištěných poznatků byly povinné osobě – Státnímu pozemkovému úřadu doporučeny kroky vedoucí ke zlepšení stavu zkoumané problematiky.

Klíčová slova:

restituce církevního majetku, církevní majetek, povinné osoby, oprávněné osoby, překážky vydání, majetkové křivdy, rozhodování ve věci

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Hlavním cílem práce je nalezení doporučení vedoucích ke zlepšení a zefektivnění činnosti povinné osoby Státního pozemkového úřadu v oblasti zkoumané problematiky. Práce je rozdělena na dvě části a to na část teoretickou a část praktickou.

Dílním cílem teoretické části je seznámení se se základní charakteristikou, principy zkoumané problematiky včetně seznámení se se základní právní úpravou a jejím vývojem od prvních pokusů o vyrovnání se s církvemi až do konečné znění schváleného zákona. Dílními cíli praktické části jsou poukázání na základní problémy, se kterými se musely oprávněné i povinné osoby vypořádat při aplikaci tohoto zákona a vyčíslení hodnoty vydávaného zemědělského majetku církvím.

2.2 Metodika

Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a část praktickou.

V rámci teoretické části byly zejména shromažďovány a následně analyzovány prostudované podklady (odborná literatura, právní předpisy) a v určitých částech byl platný právní předpis komparován s právním předpisem upravujícím obdobnou problematiku.

V praktické části byly zhodnoceny strukturované rozhovory s odbornou veřejností. Bylo odesláno 10 žádostí o rozhovor s odborníky z řad povinných i oprávněných osob. Vzhledem k dlouhodobé spolupráci již z doby schvalování právní úpravy byli vybráni autorem práce právě tyto respondenti. Vzhledem k časové vytíženosti odborníků a velikým vzdálenostem byl zvolen nezúčastněný strukturovaný rozhovor, kdy bylo každému respondentovi zasláno 5 otázek ze zkoumané oblasti s možností rozepsání odpovědí. Poslední otázka byla otevřená, kdy měli respondenti možnost rozepsání se na libovolné téma k řešené problematice.

Provedeno bylo i zúčastněné pozorování autorem této práce a analýza pracovních postupů zaměstnanců Krajského pozemkového úřadu jako osoby povinné a zároveň správního orgánu. Toto přímé pozorování probíhalo od schválení zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi až do prosince roku 2015.

3 Zhodnocení výsledků a doporučení

V teoretické části došlo k bližšímu seznámení s historickým vývojem pokusů o právní úpravu problematiky původního církevního majetku a následně bylo zkoumáno paragrafové znění zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi s tím, že byly vyzdviženy hlavní principy zákona a úmysl, který zastávali zákonodárci při přijímání této právní úpravy. Znalost těchto teoretických východisek je nezbytná při identifikování hlavních problémů, které vznikly při aplikaci tohoto zákona a kterými se zabývá praktická část této práce.

Tato práce ve své praktické části identifikovala hlavní problémy, které přinesla aplikace zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi. Mnoho problémů bylo odstraněno již při tvoření této bakalářské práce na základě doporučení. V případě programového vybavení agendy církevního majetku bylo povinné osobě Státnímu pozemkovému úřadu doporučeno mnoho oprav a úprav stávajícího programového zázemí pro jeho zlepšení funkcionality.

Jako největší problém na straně pozorované povinné osoby bylo identifikováno nedostatečné personální zajištění řešené agendy. Ústředí Státního pozemkového úřadu bylo na tuto skutečnost opakovaně upozorňováno a v průběhu roku 2015 došlo k výraznému personálnímu posílení, což výrazně zlepšilo stav a zvýšil se objem řešeného původního majetku.

Praktická část obsahuje i problémy, které bez úpravy znění zákona či bez rozhodnutí soudu nelze bezchybně vyřešit. Pokud nedojde k vysvětlení některých pojmů např. funkčně související nemovitost nelze v tomto stavu doporučit oprávněným ani povinným osobám jednotný postup. Jako možné doporučení může být uvažováno podání opravných prostředků a rozhodnutí správního orgánu nechat přezkoumat soudem.

Z finančního porovnání vydávaného majetku v účetních cenách porovnané s teoretickou výší paušální finanční náhrady je zřejmé, že se zákonodárci rozhodli klást důraz na naturální restituci oproti finanční kompenzaci za nevydávaný majetek.

Státnímu pozemkovému úřadu bylo v průběhu vydávání zemědělského majetku doporučeno posílit personálně oddělení restitucí, které zodpovídalo za plnění agendy ve zkoumané oblasti. Dále bylo Státnímu pozemkovému úřadu doporučeno zvolit úkol vydání veškerého původního majetku do konce roku 2015 jako prioritní a přesunout stávající zaměstnance na tuto agendu. Doporučeno bylo i zlepšení předávání informací Krajským pozemkovým úřadům od ústředí Státního pozemkového úřadu. Tato doporučení byla přijata a postupně aplikována v praxi.

4 Seznam použitých zdrojů

4.1 Odborná literatura

HAVLAN, P. Majetek státu v platné právní úpravě. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-796-6.

HRDINA, I. A. Vztahy státu a církve v České republice v letech 1990-1999. Praha: Eurolex Bohemia, 2007. ISBN 80-7379-005-X.

KALNÝ, M. Církevní majetek a restituce. Praha: Občanský institut, 1995. ISBN 80-901659-3-1.

KARFÍK, Z., KARFÍKOVÁ, M. Pozemky a právo. Praha: Orac, 2001. ISBN 80-86199-28-2.

KOLÁŘ, P. a KRÍŽ, J. Narovnání vztahu mezi církvemi a státem. Praha: CEVRO Institut, 2009. ISBN 978-80-87125-08-3.

KOUDELKOVÁ, P. Příležitosti a výzvy v komunikaci církve ve 21. století. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2785-4.

KRÍŽ, J., VALEŠ, V. Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi: komentář. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-472-8.

KUBÁČEK, A., JACKO, K. Restituce zemědělského a lesního majetku. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2012. ISBN 978-8-7434-090-1.

KUKLÍK, J. Konfiskace, pozemkové reformy a vyvlastnění v československých dějinách 20. století. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-25-4.

PRŮCHOVÁ, I. Restituce majetku podle zákona o půdě. Praha: C.H. Beck, 1997. ISBN 80-7179-110-5.

TRETERA, J. R. Stát a církve v České republice. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN 80-7192-455-5.

4.2 Právní předpisy

Česká republika. Zákon č. 139 ze dne 15. dubna 2002 o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů České republiky. 2002. částka 57.

Česká republika. Zákon č. 229 ze dne 24. června 1991 o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. In: Sběrka zákonů České republiky. 1991. částka 45.

Česká republika. Zákon č. 95 ze dne 28. dubna 1999 Zákon o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona

č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 1999. částka 36.

Česká republika. Zákon č. 428 ze dne 5. prosince 2012 o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. In: Sbírka zákonů České republiky. 2012. částka 155.

Česká republika. Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 správní řád. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004. částka 174.

Česká republika. Zákon č. 503 ze dne 19. prosince 2012 o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2012. částka 188.

Česká republika. Předpis č. 298 ze dne 11. prosince 2014 Vyhláška o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků. In: Sbírka zákonů České republiky. 2014. Částka 120.

4.3 Internetové zdroje

Město Bílina. Územní plán. Bílina: 2015. [cit. 2015-8-2]. Dostupný z WWW: <https://bilina.cz/mesto/uzemni-plan>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Praha: 2015. [cit. 2015-9-3]. Dostupný z WWW: www.psp.cz

Státní pozemkový úřad. Praha: 2015. [cit. 2015-8-26]. Dostupný z WWW: www.spucr.cz

Teplický deník. Obchvat Bíliny. Teplice: 2012. [cit. 2015-8-2]. Dostupný z WWW: http://teplicky.denik.cz/zpravy_region/obchvat-biliny-muze-byt-kratsi-20120329.html

Zákony pro lidi. Zlín: 2015. [cit. 2015-9-26]. Dostupný z WWW: www.zakonyprolidi.cz